

Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgu populācija Latvijā – situācija un rīcība

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

**Valsts Lauku tīkla pasākuma „Lopkopības
ražošanas ekonomiskās efektivitātes
paaugstināšanas pasākumi lauku saimniecībās”
apakšpasākums „Atbalsts dzīvnieku ciltsvērtības
un ģenētiskās kvalitātes noteikšanai”
zirgkopības nozarē**

LŠZAA pētījuma projekta mērķis un metodika

Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgu populācijas analīzes projekts 2014.gadā tika izstrādāts, lai apsekotu un sekmētu ģenētisko resursu dzīvnieku saglabāšanas programmu, kā arī atrastu ekonomiski izdevīgu dažāda tipa zirgu pielietojumu Lauku attīstības programmas ietvaros.

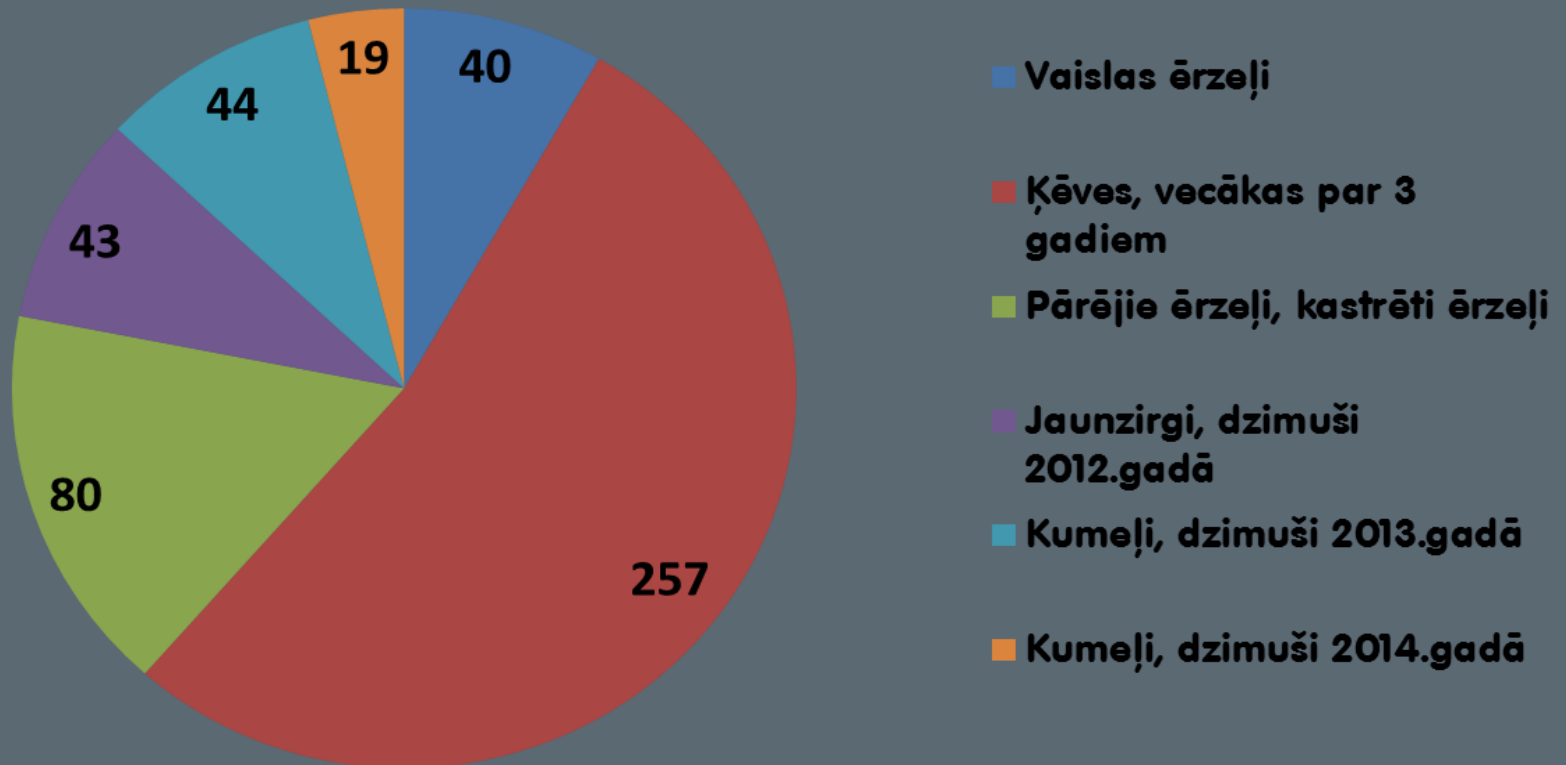
LŠZAA veiktās aktivitātes projekta ietvaros:

- ✓ Noteikta ciltsvērtība vaislas ērzeļiem un vaislas ķēvēm pēc pašu un pēcnācēju vērtējuma
- ✓ Labāko īpatņu izlase un demonstrēšana publiskā pasākumā
- ✓ Informatīvo materiālu un publikāciju sagatavošana un prezentēšana
- ✓ *Izveidota projekta vadības grupa, 4 reģionu vērtēšanas ekspertu komandas ar koordinatoriem, – zirgu apsekošana, vērtēšana, foto un video materiāla veidošana, rezultātu apstrāde, dalība reģionālo pasākumu organizēšanā, informatīvo materiālu sagataves.*

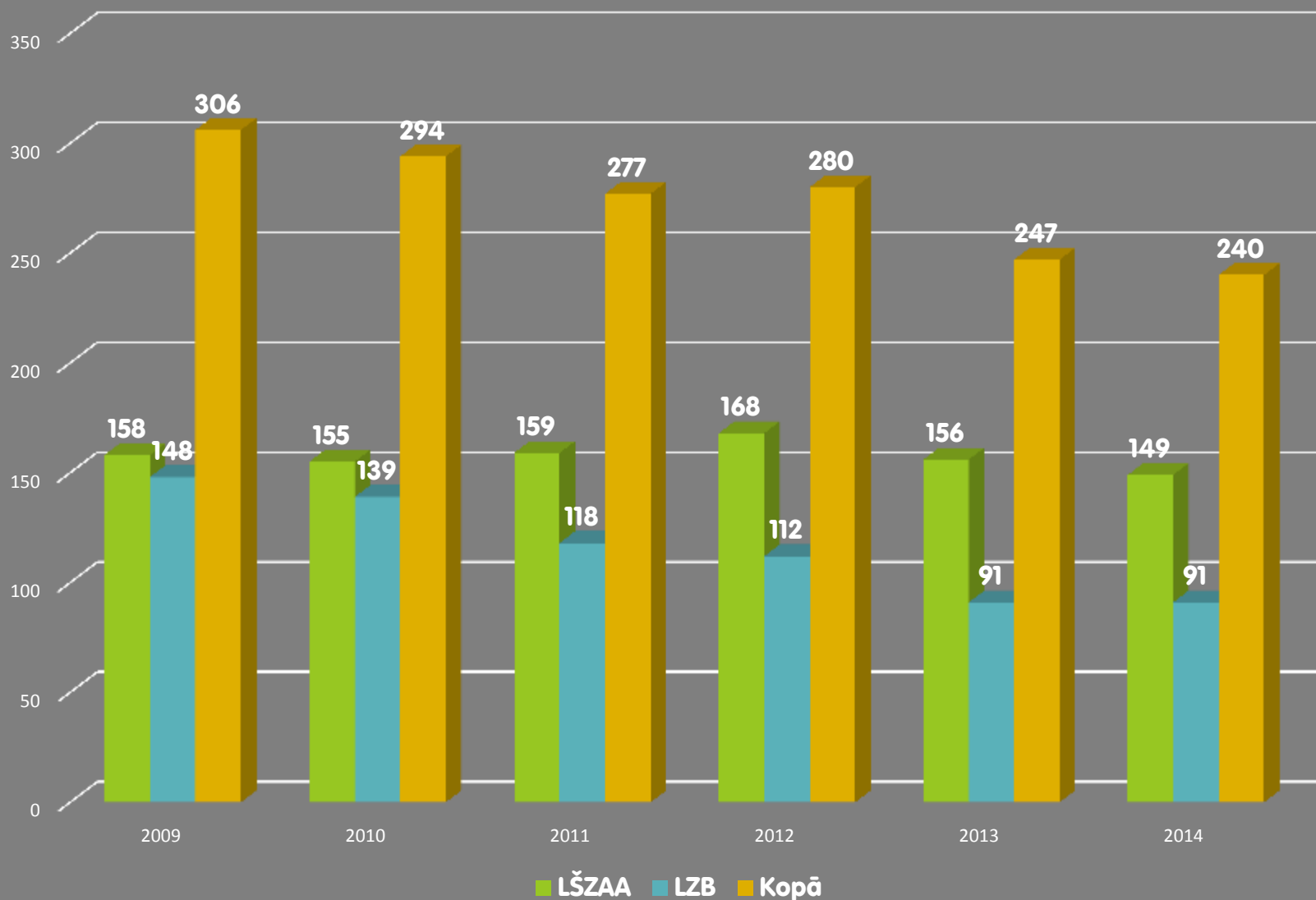
Projekta rezultātu analīze

Projekta ietvaros tika apsekoti aptuveni 483 zirgi visos Latvijas reģionos.

Projektā apsekoto Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgu skaits

LS braucamā tipa zirgu ģenētisko resursu skaits 2009 - 2014.gads

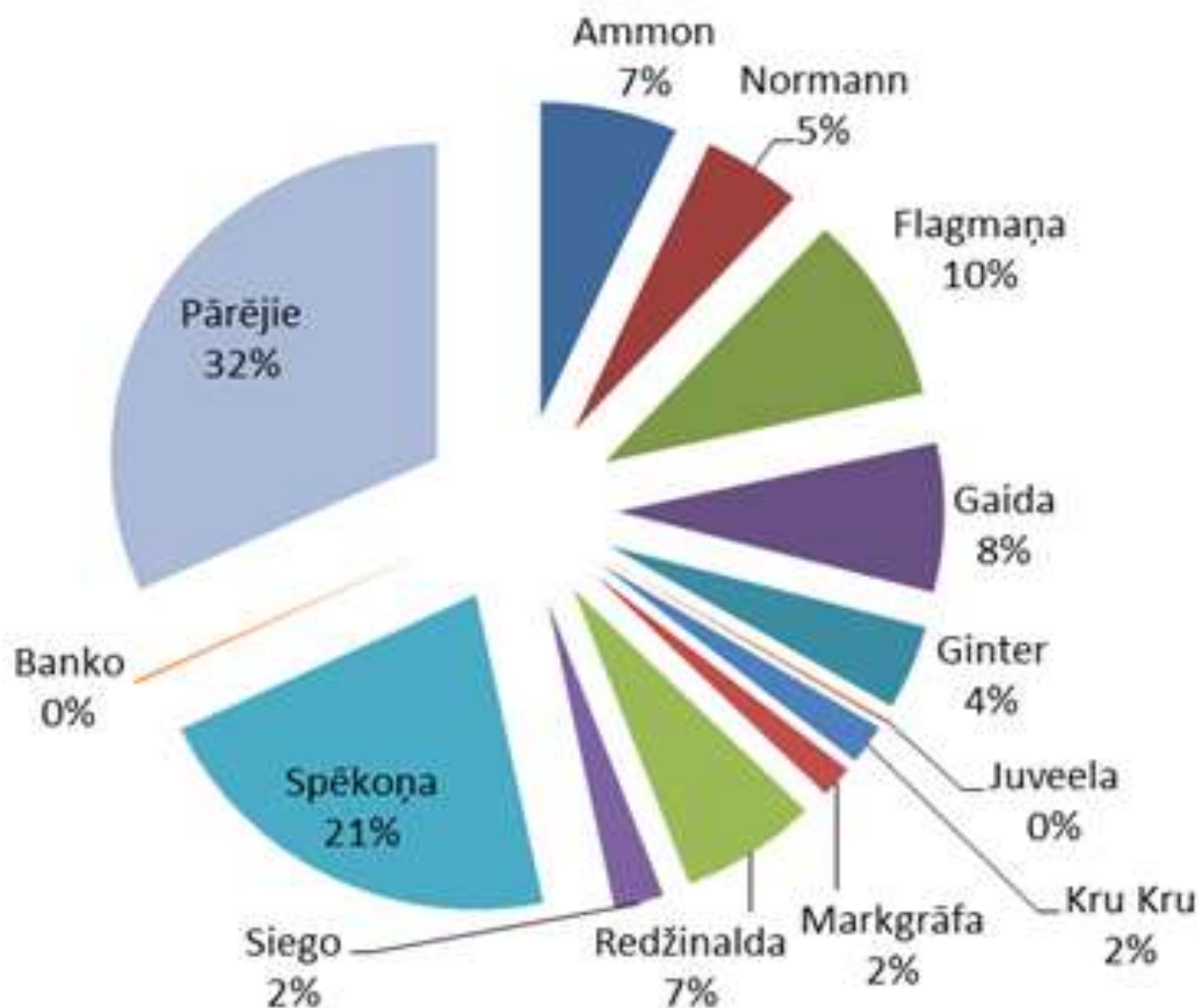

Saimniecības ar lielāko braucamā tipa zirgu (ģenētisko resursu) skaitu:

- 1. Burtnieku zirgaudzētava – 17**
- 2. Baiba Grīvīte – 9**
- 3. Inga Jaunzare – 7**
- 4. z/s Dunāji – 7**
- 5. z/s Porkalni – 6**
- 6. Pēteris Miķelsons – 6**
- 7. z/s Veckrenes – 6**
- 8. SIA GBI – 5**

Projektā vērtēto zirgu iedalījums

Latvijas zirgu šķirnes līnijās un radniecīgajās grupās

Projekta informatīvais materiāls

«Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgu populācija 2014»,
172 lpp., autoru kolektīvs.

LATVIJAS ŠĶIRNES BRAUCAMĀ TIPĀ ZIRGU POPULĀCIJA

2014

Grāmatas saturs:

- Ievads
- Latvijas zirgu šķirnes vēsture
- Introduction
- History of Latvian horse breed
- История латвийской породы лошадей
- Latvijas šķirnes zirgu līnijas un ģimenes
- Ģenealoģisko līniju veidošanās un nozīmē Latvijas zirgu šķirnē
- Vēsturiskās ķēvju ģimenes Latvijas zirgu šķirnes braucamajā tipā
- Ģenētisko resursu saglabāšana Latvijā
- Ciltsdarba mērķis
- LŠZAA pētījuma projekta mērķis un metodika
- Projekta rezultātu analīze
- Ģenealoģisko līniju un radniecīgo grupu analīze
- Latvijas zirgu šķirnes ķēvju ģimenes
- Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgu izmantošanas daudzveidība
- Secinājumi

Projekta publicitāte

LATVIJAS ŠĶIRNES ZIRGU AUDZĒTĀJU ASOCIĀCIJA

Zirgam.lv

LA.lv

elittesport.lv

- Lai sabiedrību un nozarē iesaistītos iepazīstināt ar nozares sasniegumiem un reģiona zirgu ģenētisko kvalitāti, tika rīkoti reģionāli publiski pasākumi četrās vietās Latvijā
 - Rēzeknes pievārtē, zirgu sētā „Untumi”, kā Latgales reģiona zirgu audzētāju diena,
 - Vislatvijas zirgu dienās Inčukalnā kā Pierīgas zirgu audzētāju diena,
 - Kalvenes pagasta „Kalneniekos” kā Kurzemes zirgu audzētāju diena un
 - LLU ZMC „Mušķi” kā Zemgales reģiona zirgu audzētāju diena.
- Lai demonstrētu Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgu izmantošanas daudzveidību un universālo pielietojumu, tie tika demonstrēti gan iejādes, gan pajūgu braukšanas, gan konkūra disciplīnās, kā arī voltizēšanas paraugdemonstrējumos.
- Tika parādīta katra no Latvijas reģioniem labāko braucamā tipa zirgu kolekciju gan izvadēs, gan dažādos izmantošanas veidos.

LATVIJAS ZIRGU AUDZĒTĀJU DIENA LATGALE

Sestdien, 21. jūnijā, 12:00
Zirgu sētā "Untumi",
Spundžāni, Ozolmuižas pagasts
Ieeja: bez maksas

Labāko Latgales reģiona
Latvijas šķirnes zirgu demonstrēšana

Paraugdemonstrējumi:

Pajūgu braukšana
Šķēršļu pārvarešana
Zirgs lauksaimniecības darbos, atpūta
Reitertapija
Robežsargu suņu paraugdemonstrējumi

Būs kafējnīca,
Vizināšana ar poniju

ORGANIZĀCIJA: ELFLA
PROJEKTS Nr. LMC 2019 ELFLA
Atbalsta daudzu cilvēku un ģimēnu kvalitātes nodrošināšanai
Atbalsta daudzu cilvēku un ģimēnu kvalitātes nodrošināšanai
Atbalsta daudzu cilvēku un ģimēnu kvalitātes nodrošināšanai

5. un 6. jūlijā

Jauno Jātnieku skolas sporta centrā,
Inčukalna novada Zūstrenēs

VII visLatvijas ZIRGU DIENAS!

* Pasākuma saraksts: zirgu parāde + poniju parāde +
* Pasākums + izvēle + izvēle + atrakcijas
* Pasākums + izvēle + izvēle + atrakcijas

Bilietes: www.bilesuparadise.lv
Visas dienas bilete 3,00 EUR, divu dienu bilete 5,00 EUR, ģimenes bilete 7,00 EUR
Ieeja bērniem, studentiem un pensionāriem bez maksas!
Turklāt informācija: www.latvianhorse.lv, www.dzazgarni.lv

LATVIJAS ZIRGU AUDZĒTĀJU DIENA KURZEMĒ

Sestdien, 6. septembrī
no 14:00 līdz 16:00
"Kalneniekos"
Kalvenes pagastā, Alzputes novadā

Latvijas šķirnes braucamā tips/
ģenētisko resursu zirgu popularizēšana,
dažādo izmantošanas veidu
demonstrēšana.

12:00 Minūtes braukšana un
konusu šķēršļu maratons
14:00 – 15:00 Zirgu demonstrēšana
16:00 Maratona B posms
* ģenētiskie resursi pajūgu braukšanai

ORGANIZĀCIJA: ELFLA
PROJEKTS Nr. LMC 2019 ELFLA
Atbalsta daudzu cilvēku un ģimēnu kvalitātes nodrošināšanai
Atbalsta daudzu cilvēku un ģimēnu kvalitātes nodrošināšanai
Atbalsta daudzu cilvēku un ģimēnu kvalitātes nodrošināšanai

Priecāsimies Jūs redzēt Zemgales reģiona zirgu audzētāju dienā

04. oktobrī, plkst. 11:00
LLU ZMC "Mušķi"

Cenu pagastā, Ozolnieku novadā

Programmā:

- Latvijas šķirnes zirgu skate
- Sacensības iejādes disciplīnā
- Sacensības konkūra disciplīnā

Ar cieņu -
biedrības "Latvijas šķirnes zirgu audzētāju
asociācija" izpilddirektore **Alja Luse**

Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgu izmantošanas daudzveidība

Kādu zirgu vēlamies audzēt ?

- elegantu,
- mierīgu
- labdabīgu
- ar pietiekošu kaulotību
- universāli izmantojamu
 - paliela auguma

Projekta ieguvumi

- ✓ apzināti zirgu ganāmpulki un novērtēta reālā situācija Latvijas zirgu šķirnes genofonda sastāvā
- ✓ organizēti publiski zirgkopības nozares popularizēšanas pasākumi reģionos
- ✓ apzināta ģealoģisko līniju un vēsturisko valsts nozīmes ķēvju ģimeņu izplatība un turpināšanas iespēja.
- ✓ iegūts apjomīgs un vērtīgs informatīvais materiāls populācijas ģenētiskās kvalitātes un ciltsvērtības analīzei.
- ✓ zirgu īpašnieku atsaucība un ieinteresētība zirgu apsekošanas procesā.

Projekta vilšanās

- ✓ Daļai zirgu īpašnieku ir maz izpratnes par izlasi, pāru atlasī, tuvradniecību jeb inbrīdingu, vaislas materiāla konsolidēšanu, vērtīgākās ciltsmātes ģimenes veidošanu.
- ✓ Pārsvarā tiek izmantoti netālu atrodošajās saimniecībās esošie ērzeļi, kuri reizēm ir nepiemēroti konkrētajiem ķēvju ganāmpulkiem.
- ✓ Zirgu īpašniekiem trūkst zināšanu un iespēju savlaicīgi apmācīt un sagatavot darbam, skatēm zirgus.
- ✓ Neapmierinoša zirgu nagu aprūpe. Bieži jaunzirgiem un ērzeļiem trūkst brīvo kustību.
- ✓ Vaislas ķēves atražo ļoti maz kumeļu, - tas liecina par īpašnieku finansiālo nespēju uzturēt lielāku zirgu skaitu, kā arī zemo braucamā tipa zirgu pieprasījumu.

Secinājumi

- ✓ Latvijas šķirnes braucamā tipa zirgs zaudējis tipam raksturīgo formātu, turklāt populācijā novērojama neprognozējama fenotipisko pazīmju „skaldīšanās”.
- ✓ Pēdējo desmit gadu laikā, realizējot ciltsdarba programmas pasākumus, zirgu audzētāji mērķtiecīgi atražojuši braucamajam tipam atbilstošus šķirnes īpatņus, tādejādi saglabājot un pat paaugstinot Latvijas šķirnes asinību populācijā.
- ✓ Vaislas ķēvju iekļaušana ģenētiskajos resursos veicina prognozējamu braucamā tipa pēcnācēju skaita atražošanu, kā arī motivē zirga īpašniekus tīršķirnes ķēves atstāt ganāmpulkā kā vaislas materiālu.
- ✓ Lai uzlabotos kopējās braucamā tipa zirgu populācijas kvalitāte, nepieciešams akcentēt laba vaislas materiāla nozīmi un veicināt zirgu īpašnieku izpratni par mērķtiecīgu ciltsdarbu.

Rīcība

- ✓ Zirgu audzētāju organizācijām jārod risinājums efektīvākai šķirnes braucamā tipa saglabāšanai.
- ✓ Jāveido vērtīgāko ķēvju kodols un jāstimulē mērķtiecīgāka vaislas materiāla izmantošana.
- ✓ Lai šķirni turpmāk saglabātu vientipiskāku, īpaša uzmanība veltāma vaislas materiālam ar augstu Latvijas šķirnes asinību un tipam vēlamajām pazīmēm.
- ✓ Lai uzlabotos kopējās braucamā tipa zirgu populācijas kvalitāte, nepieciešams akcentēt laba vaislas materiāla nozīmi un veicināt zirgu īpašnieku izpratni par mērķtiecīgu ciltsdarbu.
- ✓ Jāsaglabā ērzeļi no izzūdošajām vēsturiskām līnijām ar mazu īpatņu skaitu, atlasot šiem ērzeļiem ķēves ar izcelsmi no labākām ķēvju ģimenēm. Jāveido vērtīgāko ērzeļu spermas banka.
- ✓ Jāizstrādā tirgus stratēģija, veidojot kopīgu platformu ģenētisko resursu zirgu pārdošanai ar kvalitatīvu reklāmu.
- ✓ Jāorganizē vairāk kopīgas tikšanās, pārrunas organizācijai ar audzētājiem par braucamā tipa zirgu attīstību.

PALDIES PAR UZMANĪBU!

2014